

БҮКІЛ ДҮНИЕ ЖҮЗІЛІК МЕЙІРБИКЕЛЕР КҮНІНЕ АРНАЛҒАН АШЫҚ САБАҚ ...

2015-2016 оқу жылына ЦӘК отырысында
қаралды және мақұлданды № ____
« ____ » _____ 2016 ____ ж.

ЦӘК төрайымы

Қолы

Николаева О.Ю.
аты-жөні

Құрастырған оқытушы ;Атагарова М.У.

АЛМАТЫ-2016 ЖЫЛ .

0302000 «Мейіргер ісі» мамандығы бойынша

Бүкіл дүние жүзілік мейіргерлер күніне арналған практикалық дағдылар бойынша ,білім алушылар арасындағы іс шара туралы ереже.

Мақсаты

- Орта арнайы медициналық білім беру мекемесінің білім алушыларының біліктілігін арттыру, кәсіби білім берудегі мақсаты-өз деңгейі мен саласының бәсекесіне қабілетті, білікті қызметкерлерін даярлау, сол маманның тек өз ісінің шебері ғана емес, қоғамның салауатты, белсенді мүшесі, саналы, саяси көзі ашық азамат, өз құқығын, міндетін түсінген, өмірде өз біліктілігі мен іскерлігіне көмек сұрап, ауыр халде жатқан науқастарға сапалы көмек көрсететін медицина қызметкерлерін даярлау.

Міндеті

- Мейірбике ісінің қоғамдағы міндеті адамдарға,жанұяларға және мүгедек жандарға психологиялық қолдау көрсетіп ,өмірдегі қиыншылықтарына қарамастан пациенттердің қажетті деңгейде алдын алуын талап етеді.
- Болашақ медицина қызметкеріне өздерінің міндеттеріне жауаппен қарауына, өз жұмысына ,болашақ мамандығына деген сезімді көтеруге тәрбиелеу.
- Білім алушылардың жеке белсенділігінің артуына тәрбиелеу ,алдын ала болжай білу қабілетін жетілдіруге игі әсер жасау,өзекті мәселелерді дер кезінде қойып ,оны дұрыс шешуге тәрбиелеу.
- Пациенттің денсаулығына жауапкершілікпен, түсінік пен ілтипатты қарым-қатынасты құруды тәрбиелеу;
- «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша түлектердің практикалық тәжірибесін бағалау;
- Түлектердің теориялық даярлық деңгейін, олардың жалпы білімдерін,халыққа медициналық көмек көрсету бойынша кәсіби деңгейін анықтау;
- өз міндеттерін орындауда адал көңіл бөлуге тәрбиелеу;

Қазіргі «Мейірбике ісі негіздері» пәні бойынша мейірбикелік технологиялар стандарттарының жиынтығы «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша медициналық колледждердің білім алушыларына, практикада жұмыс жасайтын мейірбикелерге тағайындалған және 2010ж. Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес құрастылған және осы стандарт бойынша білім алушылармен практикалық жұмысты сапалы орындалуы қажет етеді.

Қазіргі мейірбике өз бетінше мейірбикелік шешім қабылдап ,жоспарлап ,медбикелік диагноз қоятын ,нақты медбикелік кутім көрсететін ,жаңа технологияларды

меңгерген ,сондай ақ науқастың еміне байланысты медбикелік ой пікірін толық білдіре алатын ,дәрігердің тең құқылы серіктесі.

Жалпы ереже

1.«Мейірбике ісі» мамандығы бойынша «Медицина колледжінің «үздік мейіргер» кісіби шеберлік конкурсы мейіргер ісі маманының тұлғалық және кәсіби дайындығы мен білім сапасын арттыруға бағытталған іс шаралардың бірі болып табылады.

2.Іс шара медицина колледждері түлектерінің кәсіби дайындығының сапасын және деңгейін көтеруге мүмкіндік береді.

3.Іс шара өткізу барысында білім берудің әдіс тәсілдерін бұдан әрі жетілдіруді ,білім алушылардың шығармашылық қабілеттерін дамытуды,медициналық қызметінің заманға сай және Мемелекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес өзіндік пікірі бар және рационалды ойлайтын , халыққа медициналық көмек көрсетуде адамгершілік және құқықтық жауапкершілікті қалыптастыруды қамтамасыз етеді .

Іс шараның өткізілу шарты

1. «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша медицина колледждерінің түлектері қатысады,

2. Колледждік комиссия үш адам санынан кем болмауы қажет,сонымен бірге олар денсаулық сақтау басқармасы,практикалық денсаулық сақтау, өкілдерінен құрылуы қажет.

3. Комиссияға іс шараға өткізуді ұйымдастыру және шешім қабылдау үшін жауапкершілік жүктеледі.

Практикалық дағдылардың орындалуын бағалау.

Фантомда немесе тренажерларда практикалық дағдылар көрсетіледі .

Білім алушылар тәжірибелік дағдыларды орындауда мыналарды көрсетуі тиіс;

а) жұқпалы қауіпсіздікті сақтау

б)МЖМБ стандартының дағдыларына технологиялық сәйкестік алгоритміне сәйкестігін

Ашық сабаққа қатысқандар .

*1. «АЯЖАН» БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕСІНІҢ
ДИРЕКТОРЫ.*

ҚҰРЫМБАЕВА К.Қ.

*2. Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары .
СЕМБАЕВА Б . Е.*

*3. Методикалық әдіскер.
БЕГИМОВА Б .Ж.*

*4. Директордың практика ісі жөніндегі
орынбасары .*

Лайкова С.Ж.

*.5.Мейірбике ісінің бөлім меңгерушісі .
Тогызбаева Г.О.*

*6. №10 Орталық қалалық емхананың мейірбике
жөніндегі Бас дәрігердің орынбасары .
Кожасканова Г.С*

*7. « АЯЖАН» КОЛЛЕДЖІНІҢ БІЛІМ
АЛУШЫЛАРЫ*

**Бүкіл дүние жүзілік мейіrbикелер
күніне арналған іс- шараның
бағдарламасы**

19.05.2016 жыл

Алматы қ.

**Алматы қаласы, Тел.: +7 (727) 232 22 74
e-mail: info@medayazhan.kz**

Құрметті ... Қатысушылар

15⁰⁰ – 11²⁵ СД-201 Д Көк тамырға бір рет қолданатын жүйені орындау іс әрекетін көрсету .Анафилактикалық шок .(себебі ,асқынуы , көмек

15²⁵ – 15⁴⁵ СД-202 Тазарту клизмасын орындау (алгоритм стандарт

15⁴⁵ – 16.00СД -203 Катетер Фолеяны әйел адамға енгізу іс әрекетін көрсету .(алгоритм стандарт

16⁰⁰ – 16¹⁵ Пікір алмасу. Сұрақ жауап.
Іс шараның жабылуы

Өткізілетін күні: 19мамыр, 2016 жыл
Уақыты: 14⁰⁰
Өткізілетін орны: Алматы қ.10-ауд

14⁰⁰ Іс шараның ашылуы рәсімі.
Мейірбике туралы бейне көрініс .

14¹⁰ – 11²⁵ СД-201 Д-Тері ішіне инъекцияны орындау іс әрекетін көрсету .

14²⁵ – 14⁴⁰ СД-207 Тері астына инъекцияны орындау іс әрекетін көрсету .

14⁴⁰ – 15⁰⁰ СД-203 Д Бұлшық етке инъекцияны орындау іс әрекетін көрсету .

**Тері ішіне инъекцияны орындау іс әрекеті
СД-201 «Д»**

Бұлшық етке инъекцияны орындау іс әрекеті
СД-203 «Д»

Көк тамырға инъекцияны орындау іс әрекеті СД-201 «Д»

Процедура

Шат 1

- Оценка (экзамен)
- РЦРЗ (ул. Уменова, 19а)

Шат 2

- Подача заявки на сертификат /
свидетельство
- ККМФД (*egov.kz* или ЦОН)

ПРАКТИКАЛЫҚ САБАҚҚА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ӘЗІРЛЕМЕ

Пәні: «Медбике ісі негіздері»

Тақырыбы: «Клизмалар. Жел шығаратын түтікті қою»

Мамандығы: 0302000 «Медбике ісі»

Біліктілігі: 0302011 «Жалпы практикадағы мейірбике»

Семестр V

Курс III

«Медбике ісі»

циклдік әдістемелік комиссия

отырысында қаралған

хаттама №.....

«.....» 2016ж.

ЦӘК төрайымы

Құрастырған оқытушы: Атагарова М.У.

Практикалық сабақты өткізу уақыты –270минут

Өткізілетін орны: мейірбикелік технологиялар бөлмесі.

Сабақтың құрал-жабдықтары:

Әдістемелік материалдар: оқу-әдістемелік кешені (жұмыс оқу бағдарламасынан көшірме, ресурстар тізімі, мейірбикелік технологиялық стандарттар, бақылау сұрақтары, тестілік түрдегі тапсырмалар).

Ресурстар тізіміне сәйкес оқу-көрнекі құралдар.

Техникалық оқыту әдісі: бейнефильм «Науқастарға мейірбикелік күтім көрсету».

Құрылым-логикалық үлгісі және уақыт тәртібі

Сабақтың барысы		
	Сабақтың барысы	уақыты
1	Ұйымдастырушылық кезең –	5мин
2	Білімнің тереңдігін бақылау– 15 минут.	15 мин
3	Тәжірибелік жұмыстардың орындалу әдістерін көрсетіп, түсіндіріп беру	45 мин
4	Өздігімен жұмыс жүргізу әдістерін үйрету	10 мин
5	Өз бетімен жұмыс істеу	180 мин
	1.«шағын топ»тренажерді пайдалана отырып жыныс мүшелерін тазарту.	45 мин
	2.«шағын топ»кружка Эсмарханы дайындау	45 мин
	3.«шағын топ»тренажерге тазалау клизманы орындау	45 мин
	4.«шағын топ»жел шығаратын түтікшені енгізу іс әрекетін орындау	45 мин
6	Сабақты қорытындылау	10 мин
7	Үйге тапсырма беру	5 мин
8	Барлығы -270	

77.Ұйымдастырушылық кезең – 5 минут

Оқытушы кабинеттің және білім алушылардың сабаққа дайындығын, медициналық халаттары мен қалпақтарын барлығын тексереді. Журналға сабақта жоқ білім алушыларды белгілейді. Білім алушыларға сабақтың мақсатары мен жоспарларын таныстырады. Болашақ мейірбикелерге осы оқитын тақырыптың маңызды екендігін ескертіп олардың назарын аударады.

78.Білімнің тереңдігін бақылау – 15 минут

Оқытушы білім алушыларға сұрастыру жүргізеді:

- бақылау сұрақтарымен (қосымша тіркелген);

- тестілермен (қосымша тіркелген).

79.Тәжірибелік жұмыстардың орындалу әдістерін көрсетіп ,түсіндіріп беру – 45 минут

Оқытушы білім алушыларға тақырыпты түсіндіреді және көрсетеді:

- «клизма» анықтамасын, клизманың мақсаты мен түрлерін меңгеруді;
- тазарту, сифон, тұзды, майлы, дәрілік клизмаларын қоюды;
- іш қату, іш өту болған науқастарға күтім жүргізуді және көмек көрсетуді;
- пайдаланған күтім заттарын зарарсыздандыруды.
- ас қорыту мүшелерінің ауруымен ауыратын науқастарға күтімді орындағанда этика және деонтология принциптерін сақтауды;

80.Өздігімен жұмыс жүргізу әдістеріне үйрету – 10 минут.

Оқытушы:

- білім алушыларға жұмыс орнын, күтім заттарын және медициналық құралдарды даярлау, қауіпсіздік техникасын сақтау ережелерін түсіндіреді;
- әрбір білім алушының меңгеретін тапсырма тізімдерімен таныстырады;
- манипуляцияны орындау іс-әрекеттері бойынша әрбір білім алушыларды стандарттармен қамтамасыз етеді (V тараудың 3 бөлімін қараңыз);
- әрбір білім алушыға берілген практикалық стандартқа сәйкес, барлық практикалық дағдыларды автоматтандыруға дейін жұмыс істеуге білім алушының көңілін аударады;
- орындалатын жұмысқа олардың байсалды көз қараспен қарауын талап етеді;
- күнделікпен жұмыс істеуге кепілдеме береді;
- білім алушыларға өз бетімен орындайтын жұмыс істеу уақытын және көлемін мәлімдейді.

81.Өз бетімен жұмыс істеу –180 минут

Оқытушының жетекшілігімен білім алушылар аз топтарға бөлініп келесі тапсырмаларды орындайды:

- стандарт бойынша практикалық дағдыларды автоматтандыруға дейін бірнеше рет қайталап, дәлме-дәл, істін реттілігін есептей отырып істейді.

Оқытушы:

- білім алушылардың жұмысын бақылайды, өз уақытымен қателіктерін жояды;
- білім алушының жіберген қателерін дұрыстап, оларды дұрыс әдіске үйретіп, оқу процесін басқарып отырады;
- манипуляцияның орындалу дұрыстығын бақылап, нашар білім алушыны жеке үйретіп, әрбір білім алушының дағдыларды дұрыс орындауына жеткізеді;

Берілген тақырып бойынша білімін бақылау:

- әрбір білім алушыдан манипуляцияны көрсету жұмысын жеке қабылдайды;
- ауызша сұрастыру – бақылау сұрақтары (қосымша тіркелген);
- тестілер (қосымша тіркелген).

1. «шағын топ»тренажерді пайдалана отырып жыныс мүшелерін тазарту(асқынуларын алдын алу)

2. «шағын топ» кружка Эсмарханы дайындау алгоритм стандарт бойынша

3. «шағын топ» тазалау клизманы орындау алгоритм стандарт бойынша(асқынулардын алдын алу ,ескерту)

4. «шағын топ»жел шығаратын түтікшені орындау алгоритм стандарт бойынша(асқынуларын алдын алу)

82.Сабақты қорытындылау – 10 минут

- сабаққа талдау жүргізеді;
- әрбір білім алушының жетістіктері мен көрсете алмаған іс-әрекеттерін белгілей отыра баға қояды;
- тақырып бойынша, материалды түсінгенін анықтап, білім алушылардың сұрақтарына жауап береді;
- білім алушыларға істеген жұмысын түсіндіре отырып, баға қояды;
- тақырып бойынша білімін бағалайды;
- ең толық жауапты белгілейді;
- тақырып бойынша дағдыларды игерудің қорытындысын айтады;
- білім алушылардың күнделіктерін толтыруын тексереді;
- қорытынды баға қояды.

83.Үйге тапсырма беру – 5 минут

Оқытушы келесі практикалық сабақтың тақырыбымен білім алушыларды таныстырады және сабақты дайындау бойынша нұсқау береді.

ҚОЛДЫ ГИГИЕНАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕ ТАЗARTY

Мақсаты: транзиторлық микрофлораны кетіру немесе жою. Науқастың және медициналық қызметкерлердің жұкпалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Қолдану көрсетілімдері: инвазивті емшараларды орындар алдында және орындаған соң, қолғаптарды кию алдында және шешкеннен соң, организмнің биологиялық сұйықтықтарымен жанасқаннан соң және мүмкін болатын микробтық ластанудан кейін, иммунитеті төмендеген науқасқа күтім жүргізер алдында.

Дайындаңыз: бір рет қолдануға арналған мөлшерлегіштегі сұйық сабынды, 70% этил спиртін, секундтік тілі бар сағатты, жылы ағынды суды, қағаз сүлгіні, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

17. Қолдың саусақтарынан сақинаны, жүзік, сағатты және тағы да басқа әшекей-бұйымдарды шешіңіз.
18. Қол терісінің бүтіндігін тексеріңіз.
19. Халаттың жеңдерін білектің 2/3 бөлігіне дейін қайырып ораңыз.
20. Қағаз салфеткалар көмегімен су шүмегін ашып, судың температурасын 35-40⁰С реттеңіз. Ол шүмекте орналасқан микроорганизмдермен қолдың жанасуын қорғайды.
21. Жылы судың жайлы орташа ағымы астында қолды білектің 2/3 бөлігіне дейін жігерлі сабындап, келесі ізбе-ізділікпен жуыңыз:
 - алақанды алақанмен;
 - сол қолдың сыртқы жақ бетін оң алақанымен және керісінше;

- алақанды алақанмен, бір қолдың саусақтары екінші қолдың саусақтары арасында;
- оң қолдың саусақтарының сыртқы беті сол қолдың алақаны бойынша және керісінше;
- үлкен саусақтарды айналмалы қозғалыспен үйкелеңіз;
- сол қолдың саусақтарының ұшын бірге жинастырып, он алақанға айналмалы қозғалыспен және керісінше.

Әрбір іс-қимыл 5 реттен кем емес 10 секунд бойы қайталанады.

22. Қолыңызды ағынды жылы судың астында сабын толық кеткенше пайыңыз. Қолыңызды шынтақ деңгейінен жоғары ұстаңыз (осы қалыпта су таза зонадан ласқа қарай ағады).
23. Шүмекті қолыңыздың оң немесе сол шынтағымен жабыңыз.
24. Қолыңызды қағаз сүлгімен құрғатыңыз. Егерде шынтақ қраны болмаса, онда қранды қағаз сүлгі көмегімен жабыңыз.

Ескерту:

- қолды гигиеналық деңгейде жууға қажетті жағдай болмағанда, оларды антисептик көмегімен тазартуға болады;
- құрғақ қолдарға 3-5 мл антисептикалық затты жағып және оны қол терісіне кеуіп кеткенше ысқылаңыз. Қолды тазартқаннан кейін сүртудің қажеті жоқ! Сонымен қатар әсер ету уақытын сақтау маңызды – қолдар антисептикпен 15 секундтан кем емес уақыт ылғалды болып тұруы керек;
- тері бетін тазартқанда «тазадан ласқа» принципі сақталады;
- жуылған қолды басқа заттарға тигізуге болмайды.

ҚОЛДЫ АНТИСЕПТИКПЕН ТАЗАРТУ

Мақсаты: транзиторлық микрофлораны кетіру немесе жою. Науқасқа және медициналық қызметкерлерге жұқпалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Қолдану көрсетілімдері: инъекция, операция катетерлеу жасар алдында.

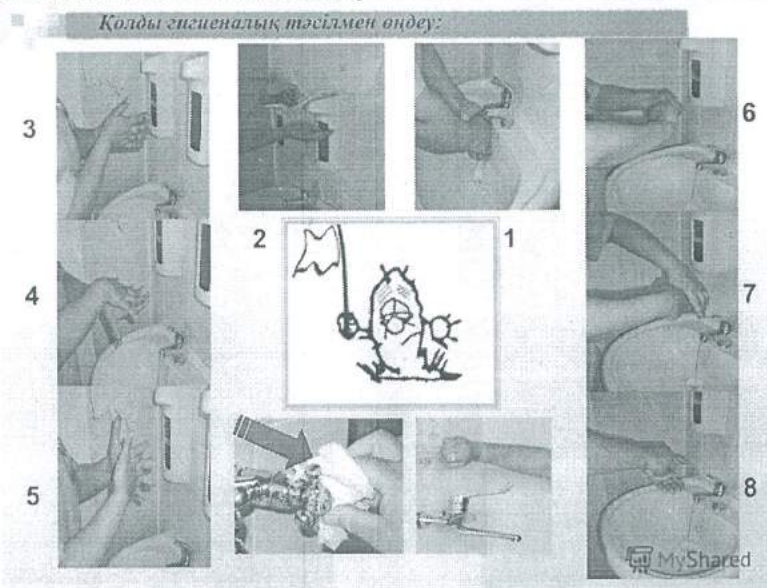
Қарсы көрсетілімдері: қолда және денеде іріндердің, теріде сызаттан және жарақа ттың, тері ауруларының болуы.

Дайындаңыз: 70% этил спиртін және т.б. антисептиктерді залалсыздандырылған мақта шариктерін, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

4. Қолыңызға гигиеналық деңгейде тазарту жүргізіңіз (стандартты қара).
5. Қолыңызды спиртпен ылғалдандырылған мақта шариктерімен тазартыңыз: тырнақ ұясын, тырнақ жанындағы валикті айналмалы қозғалыспен, саусақтардың ішкі беттерін жоғарыдан төмен қарай қимылмен, сосын қолдың алақан бөлігін.
6. Қолданылған мақта шариктерін қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.

► Қолды гигиеналық тәсілмен өңдеу

ЗАЛАЛСЫЗДАНДЫРЫЛҒАН ҚОЛҒАПТЫ КИЮ

Мақсаты: науқастың және медициналық қызметкердің жұқпалық қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

- Науқастармен немесе олардың бөліністерімен жанасқанда қолғап кәсіптік жұқтырудың қауіп-қатерін төмендетеді.
- Қолғап транзиторлы қоздырғыштармен қызметкерлердің қолының ластану қауіп-қатерін және кейіннен олардың науқастарға таралуын төмендетеді.
- Қолғап медицина қызметкерлерінің қолының резиденттік флорасының бір бөлігі болып табылатын микробтарды науқастарға жұқтыру қауіп-қатерін төмендетеді.

Қолдану көрсетілімдері: инвазивтік емшараларды орындағанда, кез келген биологиялық сұйықтықтармен жанасқанда, науқастың және медициналық қызметкерлердің терісінің бүтіндігі бұзылғанда, эндоскопиялық зерттеулер және манипуляциялар кезінде, клинико-диагностикалық, бактериологиялық зертханаларда науқастардан алынған материалдармен жұмыс істегенде, инъекциялар жасағанда, науқасты күту кезінде.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған ораудағы қолғапты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

21. Гигиеналық деңгейде қолыңызды тазартып, антисептикпен қолыңызды өңдеңіз.
22. Залалсыздандырылған қаптамадағы қолғапты алып, бүктеуін жазыңыз.
23. Оң қолға арналған қолғаптың қайырмасын сол қолмен алыңыз. Саусақтарыңыз қолғаптың қайырмасының ішкі бетіне тимеуі керек.
24. Оң қолдың саусақтарын сығылыстырып, қолғапқа енгізіңіз.
25. Оң қолдың саусақтарын ажыратып, қолғаптың қайырмасын бұзбай қолға қолғапты киіңіз.
26. Оң қолдың 2-ші, 3-ші, 4-ші саусақтарын сол қолғаптың қайырмасы астына кіргізіңіз, киілген қолғапта оң қолдың 1-ші саусағы, сол жақ қолғаптың 1-ші саусағы жағына бағытталған болуы керек.

27. Оң қолдың 2-ші, 3-ші, 4-ші саусақтарымен сол жақ қолғапты тік ұстаңыз.
28. Сол қолдың саусақтарын сығылыстырып, қолғапқа енгізіңіз.
29. Сол қолдың саусақтарын ажыратып, қолғаптың қайырмасын бұзбай қолға қолғапты киіңіз.
30. Сол қолғаптың қайырмасын жазыңыз, оны жеңге қарай тартып, сосын оң жаққа 2-ші және 3-ші саусақтар көмегімен қолғаптын бүгілген шетінің астына қарай тартыңыз.

Ескерту: егер бір қолғаптың бүтіндігі бұзылса, онда екі қолғапты да ауыстыру қажет, өйткені бір қолғапты екінші қолғапты ластамай шешу мүмкін емес.

ҚОЛҒАПТЫ ШЕШУ

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Оң қолдың саусақтарымен сол қолғапқа, оның тек сыртқы жағына ғана жанаса, отырып қайырма жасаңыз.
2. Сол қолдың саусақтарымен оң қолғапқа, оның тек сыртқы жағына ғана жанаса, отырып қайырма жасаңыз.
3. Сол қолдағы қолғапты, оны теріс айналдыра отырып, шешіңіз.
4. Сол қолдан шешкен қолғапты оң қолмен қайырмасынан ұстаңыз.
5. Сол қолмен оң қолдың қолғабын қайырмасының ішкі жағынан ұстаңыз.
6. Оң қолдағы қолғапты, оны теріс айналдыра отырып, шешіңіз.
7. Екі қолғапты да (сол қолғап оң қолғаптың ішінде болуы керек) қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.

Ескерту: бір рет қолданылатын қолғап зарарсыздандырудан кейін жойылады, ал көп рет қолданылатын қолғаптар медицинада қолданылатын бұымдардан өңделеді.

ДӘРІЛІК КЛИЗМАНЫ ҚОЮ

Мақсаты: емдік: жуан ішекте орналасқан (жергілікті әсері) қабыну процесінде немесе ағзаға толығымен әсер ету (жалпы әсері) мақсатымен, басқа да әдістерімен дәрілерді енгізуге мүмкіншілігі болмаса тік ішек арқылы дәрілік затты енгізу.

Қолдану көрсетілімдері: тік ішекке жергілікті әсер етуге (қантышқақ, бейспецификалық ойық жаралы колит), жалпы әсерін тигізу үшін құрысып-тырысуда, қозуда, дәрілік затты тік ішекке енгізу.

Қарсы көрсетілімдері: асқазан немесе ішектен қан кетуде, жуан ішек және анус аймағындағы жедел қабыну немесе ойық жара процесінде. Тік ішектің қатерлі ісігінде, ас-қорыту жүйесіне операция жасағаннан кейінгі бірінші күндерде, анус аймағының сызатында немесе тік ішектің түсінде, қанаған геморройда.

Дайынданыз: залалсыздандырылған: 50-100 мл дәрілік ерітіндіні, алмұрт тәрізді баллоншаны немесе Жане шприцін, жел шығаратын түтікті, вазелинді, клеенканы, халатты, ал жапқышты, су термометрін, шпательді, қолғапты, жаялықты, зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы мен мақсатын түсіндіріңіз, оның келісімін алыңыз.
2. Гигиеналық деңгейде қолды тазартыңыз, қолғапты, халатты, ал жапқышты киіңіз.
3. Кушеткаға клеенканы, үстінен жаялықты төсеңіз. Науқасты кермемен қоршаңыз.
4. Дәрілік клизма қояр алдында 20-30 минут бұрын тазарту клизмасын жасаңыз.
5. «Су» моншасында 38°C дейін жылытылған 50-100 мл дәрілік ерітіндіні алмұрт тәрізді баллоншаға немесе Жане шприціне сорып алыңыз.
6. Жел шығаратын түтіктің саңлаусыз домалақ ұшына 20-30 см ұзындығына вазелин майып жағыңыз.
7. Науқасты сол жақ қырына жатқызып, оң аяғы тізе буынан бүгілулі кішкене ішіне қарай келтірулі болуы керек.
8. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөксені ажыратып, ал оң қолмен жел шығаратын түтіктің домалақ ұшын абайлап жеңіл айналмалы қозғалыспен анал тесігіне енгізіп, оны тік ішекке қарай жылжытып, ең алғаш 3-4 см кіндік бағытына қарай, сосын омыртқа жотасына қатарластыра отырып 20-30 см тереңдікке енгізіңіз.
9. Алмұрт тәрізді баллоншадан немесе Жане шприцінен алдын-ала ауаны шығарып, жел шығаратын түтікке жалғастырып, дәрілік ерітіндіні жаймен жел шығаратын түтікке аз мөлшерде кішкене қысыммен еңгізіңіз.
10. Жел шығаратын түтіктің сыртқы ұшына қысқышты салыңыз немесе оны қолмен қысыңыз.
11. Алмұрт тәрізді баллоншаны жазылдырмай немесе Жане шприцін жел шығаратын түтіктен шығарыңыз.
12. Түтіктен дәрілік ерітіндіні шығару үшін, бір мезетте сол қолмен түтікті сыйпалап қысып, оң қолымен жел шығаратын түтікті шығарыңыз.
13. Жел шығаратын түтікті зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысқа салыңыз.
14. Анал тесігі айналасын тазартыңыз.
15. Науқасты ескертіңіз: дәрілік клизма жасағаннан кейін, ол тосекте 1 сағаттай арқасымен немесе сол жақ қырымен жатуы қажет.
16. Халатты, ал жапқышты, қолғапты шешіңіз. Салфеткаларды және қолғапты қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.
17. Қолыңызды жуып, құрғатыңыз.

Ескерту: емшара алдында науқас қуығын босатуы керек.

ТҰЗДЫ (ГИПЕРТОНИЯЛЫҚ) КЛИЗМАНЫ КОЮ

Мақсаты: ішектің созылып, керіліп, жиырылуын күшейту және мол сұйықтықтың ішек тесігіне жиналу арқылы жуан ішектің төменгі бөлігін нәжістен және желден босату.

Қолдану көрсетілімдері: операциядан кейінгі кезеңде, атониялық іш қатуда, жуан ішектің шырышты қабығының қабыну процесінде, әр түрлі ішек ісінуінде.

Қарсы көрсетілімдері: жуан ішектің төменгі бөлігіндегі қабыну, ойық жара процесінде, анус аймағының сызатында, асқазан-ішектен қан кеткенде, қанаған геморройда.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: тұзды ерітіндіні (10% натрий хлорид 100-200 мл), алмұрт тәрізді баллоншаны немесе Жане шприцін, жел шығаратын түтікті, лотокті, қысқышты, салфеткаларды, клеенканы, шпательді, қолғапты, жаялықты, вазелин майын, зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысты, контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы мен мақсатын түсіндіріңіз, оның келісімін алыңыз.
2. Кушетка үстіне клеенканы салып, оның үстінен жаялықты төсеңіз, науқасты кермемен қоршаңыз.
3. Гигиеналық деңгейде қолды тазартыңыз. Қолғапты киіңіз.
4. «Су» моншасында 38⁰С дейін жылытылған 50-100 мл тұзды ерітіндіні алмұрт тәрізді баллоншаға немесе Жане шприціне сорып алыңыз.
5. Жел шығаратын түтіктің саңылаусыз ұшына вазелин майын 20-30 см ұзындығына жағыңыз.
6. Науқасты сол жақ қырымен жатқызып, оның оң аяғын тізе буынынан бүгілулі кішкене ішіне қарай келтірулі болуы керек.
7. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөксені ажыратып, ал оң қолмен абайлап жеңіл айналмалы қозғалыспен жел шығаратын түтікті анус тесігіне енгізіп, оны тік ішекке қарай жылжытып, ең алғаш 3-4 см кіндік бағытына қарай, сосын омыртқа жотасына қатарластыра отырып 20-30 см тереңдікке енгізіңіз.
8. Алмұрт тәрізді баллоншадан немесе Жане шприцінен алдын ала ауаны шығарып, жел шығаратын түтіктің сыртқы ұшына жалғастырып, жаймен тұзды ерітіндіні енгізіңіз.
9. Жел шығаратын түтіктің сыртқы ұшына қысқышты салыңыз немесе оны қолмен қысыңыз.
10. Алмұрт тәрізді баллоншаны жазылдырмай немесе Жане шприцін жел шығаратын түтіктен шығарып алыңыз.
11. Түтіктен дәрілік ерітіндіні шығару үшін, бір мезетте сол қолмен түтікті сыйпалап қысып оң қолыңызбен жел шығаратын түтікті шығарыңыз.
12. Аналь тесігі аймағын тазартыңыз.
13. Науқасты арқасына бұрылып жатуын сұраңыз. Науқастың қал жағдайын сұраңыз.
14. Ұщтықты, жел шығаратын түтікті зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысқа салыңыз.
15. Қолғапты шешіңіз.
16. Қолғапты, салфеткаларды қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.
17. Қолыңызды, жуып кептіріңіз.

ЖЕЛ ШЫҒАРАТЫН ТҮТІКТІ ҚОЮ

Мақсаты: ішектегі желді (газды) шығару.

Қолдану көрсетілімдері: іш кебу, ішек атониясы, жібіту клизмасын қойғанда.

Қарсы көрсетілімдері: ішектен қан кеткенде, тік ішектің түсуінде, жуан ішек және анус тесігі аймағының жедел қабыну немесе ойық жара үдерісінде, тік ішектің қатерлі ісігінде, қанаған геморройда.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: жел шығаратын түтікті, лотокты, шпательді, қолғапты, вазелинді, клеенканы, жаялықты, халатты, алжапқышты, судноны сумен, салфеткаларды, әжетхана қағазын, кермені, зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы меп мақсатын түсіндіріңіз.
2. Науқасты кермемен қоршаңыз (егерде емшара палатада орындалса).
3. Науқастың қасына отырғыштың үстіне судноны қойыңыз (судно ішіне аз мөлшерде су құйыңыз). Науқастың бөксе астына клеенканы салып, оның үстінен жаялықты төсеңіз.
4. Науқасты сол жақ қырына немесе шалқасынан жатқызып, оның аяқтары тізесінен бүгілуі керек.
5. Қолыңызды гигиеналық деңгейде тазартыңыз, қолғапты киіңіз.
6. Жел шығаратын түтіктің домалақ ұшына 20-30 см ұзындығына вазелинді жағыңыз.
7. Түтіктің ортасын бүгіп (бүктеп), оның бос ұшын оң қолдың IV және V саусақтарымен қысып, ал домалақ ұшын жазатын қаламұштай ұстаңыз.
8. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөксені ажыратып, ал оң қолмен абайлап жеңіл айналмалы қозғалыспен жел шығаратын түтікті анус тесігіне енгізіңіз, оны тік ішекке қарай жылжытып ең алғаш 3-4 см кіндік бағыты бойынша, сосын омыртқа жотасына қатарластыра отырып 20-30 см тереңдікке енгізіңіз.
9. Науқасты шалқасына бұрыңыз немесе сол жағдайда қалдырыңыз.
10. Жел шығаратын түтіктің бос ұшын су құйған судноға немесе лотокқа салыңыз.
11. Жел шыққанда (су көпіршіктің шығуы бойынша) көзіңізді жеткізіңіз, суы бар судноны немесе лотокты алыңыз, ал жел шығаратын түтіктің сыртқы ұшын жаялыққа конверт түрінде ораңыз.
12. Науқастың қал жағдайын әрбір 20-30 минут сайып бағалаңыз.
13. Науқастың үстін жауып, ішекте түтікті жел толық шыққанша 1 сағатқа қалдырыңыз.
14. Абайлап айналмалы қозғалыспен түтікті шығарып алып, анус тесігі айналасын салфеткамен немесе әжетхана қағазымен тазартып, вазелин майы жағылған салфетканы бөксе аралығына салыңыз.
15. Жел шығаратын түтікті зарарсыздандыру ерітіндісіне салыңыз.
16. Қолғапты шешіңіз. Салфеткаларды, қолғапты қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.
17. Қолыңызды жуып, құрғатыңыз.

Ескерту: егерде ішектен жел толық шықпаса, емшараны 2-3 сағаттан кейін қайталаңыз, бірақта тәулігіне 2-3 реттен кем емес.

МАЙЛЫ КЛИЗМАНЫ ҚОЮ

Максаты: емдік: ішек бұлшық еттерін босансытуға, нәжісті сұйылту, түйілуді азайту және қалыпты ішектің жиырылып кеңеюін қалпына келтіру.

Қолдану көрсетілімдері: тазарту клизмасының әсері болмауы, спастикалық іш қату, ұзақ іш қату, жуан ішектің қабыну аурулары, операциядан кейінгі кезең, босанғаннан кейін.

Қарсы көрсетілімдері: асқазан немесе ішектен қан кету, тік ішектің қатерлі өскіндігі, анал тесігі аймағындағы сызат немесе тік ішектің түсуі, қансыраған геморрой.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: жел шығаратын түтікті, лотокті, Жане шприцін немесе алмұрт тәрізді баллоншаны, шпательді, қолғапты, салфеткаларды, клеенканы, жаялықты, вазелин майын, 100-200 мл мөлшердегі майлы ертіндіні, зарарсыздандыру ертіндісі бар ыдысты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы мен мақсатын түсіндіріп, оның келісімін алыңыз.
2. Кушеткаға клеенканы, оның үстінен жаялықты төсеңіз. Науқасты кермемен қоршаңыз.
3. Науқасты сол жақ қырына жатқызып, оң аяғын тізе буынынан бүгіп, ішіне қарай келтірілуі керек.
4. Гигиеналық деңгейде қолыңызды тазартыңыз, қолғапты киініз.
5. «Су» моншасында $t = 38^{\circ}\text{C}$ дейін жылытылған 50-100 мл майлы ертіндіні алмұрт тәрізді баллоншаға немесе Жане шприціне сорып алыңыз.
6. Жел шығаратын түтіктің саңлаусыз домалақ, бітеу ұшына 20-30 см ұзындыққа вазелин майын жағыңыз.
7. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөкселерді ажыратып, ал оң қолымен жел шығаратын түтікті абайлап айналмалы қозғалыспен анал тесігіне тік ішекке қарай жылжытып енгізіп, ең алғаш кіндік бағытына қарай 3-4 см, сосын омыртқа жотасына қатарластыра отырып 20-30 см тереңдікке енгізіңіз.
8. Майлы ертіндіні алмұрт тәрізді баллоншаға немесе Жане шприціне сорып алып, енгізер алдында оның ауасын шығарып, жел шығаратын түтіктің бос ұшына жалғастырып, ақырын тік ішекке енгізіңіз.
9. Жел шығаратын түтіктің сыртқы ұшына қысқышты салыңыз немесе қолмен қысыңыз.
10. Жел шығаратын түтіктен алмұрт тәрізді баллоншаны жазылдырмай немесе Жане шприцінен шығарып алыңыз.
11. Жане шприціне немесе алмұрт тәрізді баллоншаға ауа сорып алып, қайтадан оны жел шығаратын түтікке жалғастырып, түтікте қалған майлы ертіндіні тік ішекке қарай үрлеп (итеріп) жіберіңіз.
12. Жел шығаратын түтікті шығарып алып және алмұрт тәрізді баллоншанын ұштығын зарарсыздандыру ертіндісіне салыңыз.
13. Анал тесік аймағының терісін салфеткамен сүртіңіз.
14. Науқасқа ынғайлы жағдай жасап және терең демалуын сұраңыз. 10-12 сағат ішінде деңе жағдайын өзгертіуін сұраңыз.
15. Қолғапты шешіп, қолыңызды жуыңыз.

Ескерту:

- емшара жасар алдында науқас қуығын босатуы қажет;
- майлы клизманы емдік мақсатпен жасағанда алмұрт тәрізді баллоншаны қолданыңыз;
- науқас тізе-шынтақ қалпында болуы қажет;
- майлы клизманы түнде қою қажет.

СИФОН КЛИЗМАСЫН ҚОЮ

Мақсаты: ішектің жоғарғы бөлігіндегі ашыған, шіріген, шырышты, улы заттарды, нәжісті шығару және ішекті жуу.

Қолдану көрсетілімдері: улану, тазарту, жібіту клизмаларынан әсері болмағанда және ішті айдайтын дәрілерді қабылдағанда, ішектің түйілуіне күдіктенгенде, ішекке операция жасағанда науқасты дайындау.

Қарсы көрсетілімдер: асқазан немесе ішектен қан кеткенде, жуан ішек және анус аймағының жедел қабыну немесе ойық жара үдерісінде, тік ішектің қатерлі ісігінде, ас қорыту мүшелеріне операция жасағаннан кейінгі бірінші күндерде, анус аймағындағы сызатта немесе тік ішектің түсуінде, қанаған геморройда.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: сифон клизмасына арналған жүйені (жуан асқазан сүңгісі шыны түтік көмегімен резеңке түтікке жалғастырылған), сыйымдылығы 1 литрге дейін шыны құйғышты, 20-22⁰С температурасындағы 10-12 литр суды, сыйымдылығы 1 литр крушканы, суды ағызуга арналған шылапшынды, шпательді, қолғапты, салфеткаларды, клеенкалы алжапқышты, халатты, масканы, клеенканы, жаялықты, вазелинді, су термометрін, зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы мен мақсатын түсіндіріңіз.
2. Гигиеналық деңгейде қолды тазартыңыз, халатты, масканы, қолғапты, клеенкалы алжапқышты киіңіз.
3. Кушетка үстіне клеенканы төсеп шылапшынға қарай салбыратыңыз, оның үстінен жаялықты жайыңыз, жуылған суды ағызуды үшін шылапшынды қойыңыз. Науқасты кермемен қоршаңыз.
4. Кушетканың шетіне науқасты сол жақ қырымен жатқызын, оның оң аяғы тізе буынынан бүгіліп ішіне қарай келтірілуі керек.
5. Жүйені дайындаңыз. Сүңгінің саңылаусыз ұшына 30-40 см ұзындығына вазелин майын жағыңыз.
6. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөкселелерді ажыратып, ал оң қолмен абайлап жеңіл айналмалы қозғалыспен сүңгінің саңылаусыз ұшын анус тесігіне енгізіп, оны тік ішекке қарай жылжытып, ең алғаш 3-4 см кіндік бағыты бойынша, сосын омыртқа жоғасына қатарластыра отырып 30-40 см тереңдікке енгізіңіз.
7. Резеңкеге құйғышты жалғастырыңыз, құйғышты еңкейткен қалыпта науқастың бөксе деңгейінде ұстаңыз.
8. Дайындаған құйғышты 1 литр сумен толтырыңыз.
9. Құйғыштың тар түбіне су барғанша (ішекке сумен бірге ауа кірмеуін қадағала), құйғышты жаймен жоғары көтеріңіз.
10. Құйғышты кушетка деңгейінен төмен түсіріп, оны еңкейте ұстаңыз, құйғыш қайтадан аққан сұйықтықпен толғанша күтіңіз, ішіндегі сұйықтықты шылапшынға құйыңыз.
11. Құйғышты қайтадан сумен толтырып, емшараны жуылған су таза болғанша бірнеше рет қайталаңыз.
12. Құйғышты шығарып, ішекте қалған су ағуы үшін резеңке түтіктің сыртқы ұшын шылапшынға 10-20 минутқа салып қойыңыз.
13. Сүңгіні ештеп шығарып алыңыз.
14. Анус тесігі айналасын тазартыңыз.
15. Сифон клизмасына арналған жүйені және құйғышты зарарсыздандыру ерітіндісіне салып қойыңыз.
16. Қолғапты, алжапқышты, халатты, масканы, салфеткаларды, қолғапты қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.
17. Қолыңызды жуып, кептіріңіз.

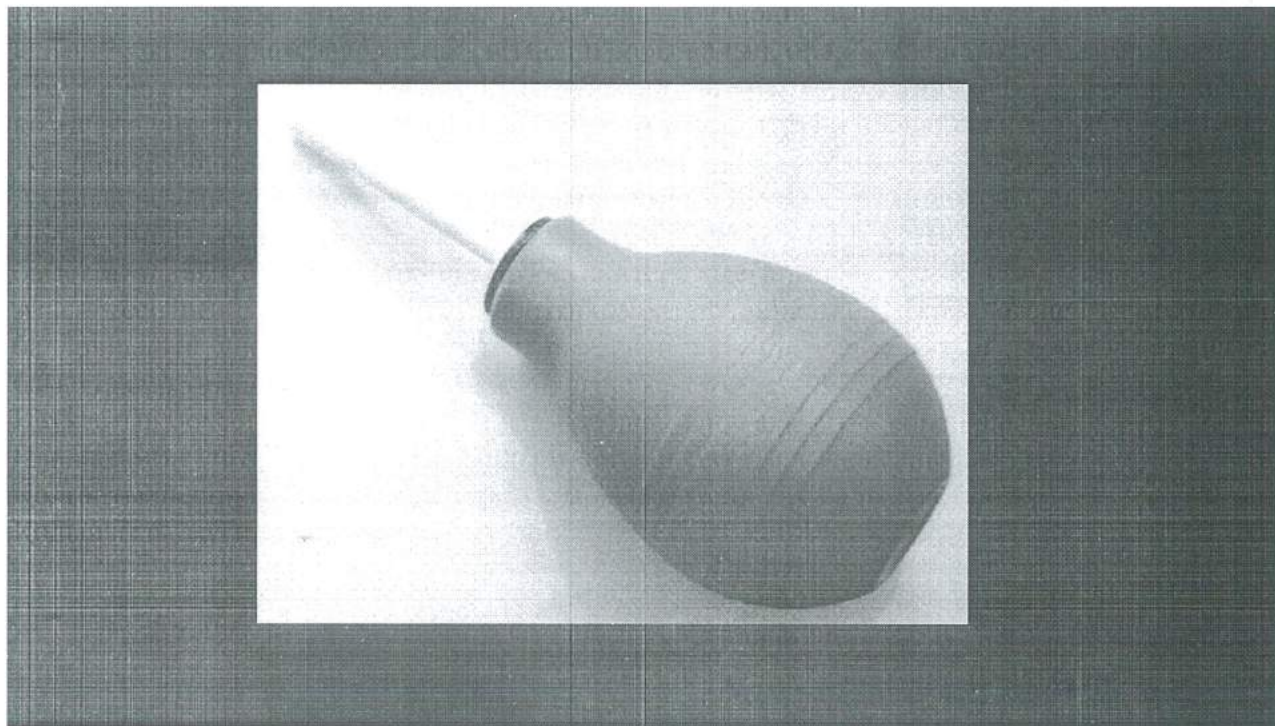
РЕЗЕҢКЕ АЛМҰРТ ТӘРІЗДІ БАЛЛОНША КӨМЕГІМЕН БОСАТУ (майлы, тұзды, дәрілік) КЛИЗМАЛАРЫН ҚОЮ

Мақсаты: тік ішек арқылы дәрі-дәрмектерді енгізу.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: ұштықты, алмұрт тәрізді баллоншаны (спринцовканы), қолғапты, салфеткаларды, шпательді, вазелин майын, лотокті, тағайындалған ертіндіні (май, эмульсия, тұзды ертінді), зарарсыздандыру ертіндісі бар ыдысты, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы меп мақсатын түсіндіріңіз, оның келісімін алыңыз.
2. Гигиеналық деңгейде қолды тазартыңыз, қолғапты киіңіз.
3. Кушеткаға клеенканы, үстінен жаялықты төсеңіз.
4. Науқасты кушетканың шетіне сол жақ қырына қарай жатуын, іш бұлшық еттерін босату үшін тізелерін бүгіп, оларды ішіне қарай келтіруін сұраңыз.
5. Шпательді қолдана отырып, алмұрт тәрізді баллоншаның ұштығына вазелин майын жағыңыз.
6. Су моншасында $t=38^{\circ}\text{C}$ дейін жылытып, даярланған ертіндіні лотокқа құйыңыз.
7. Баллоншаны қысып, онан ауаны шығарыңыз, баллоншаның ұштығын лотокқа салып, оны ашыңыз, баллоншаға даярланған ертіндіні сорып алып, онан ауа қалдығын шығарыңыз.
8. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөксені ажыратып, ал оң қолмен жеңіл айналмалы қозғалыспен ептеп анал тесігіне еңгізіңіз. Алмұрт тәрізді баллоншаның ұштығы 10-12 см тереңдікке енгізіледі.
9. Ақырын резеңке алмұрт тәрізді баллоншаны қысып, дәрілік ертіндіні еңгізіңіз.
10. Сол қолмен алмұрт тәрізді баллоншаны ұстап отыра, оң қолмен оны «жоғарыдан төмен» бағытта, қалдық ертіндіні тік ішекке қарай итере қысыңыз.
11. Анал тесігіне салфетканы ұстап отыра, ептеп айналмалы қозғалыспен алмұрт тәрізді баллоншаның ұштығын тік ішектен шығарыңыз, теріні салфеткамен алдынан артына қарай бағытта сүртіңіз. (бұтаралықтан анал тесігіне қарай).
12. Науқастың бөкселерін тығыз қысыңыз, клеенка мен жаялықты жинап алыңыз.
13. Пайдаланған ұштықты зарарсыздандыру ертіндісі бар ыдысқа салыңыз.
14. Қолғапты шешіңіз. Қолғапты, салфеткаларды контейнерге салыңыз.
15. Қолыңызды жуып, құрғатыңыз.

Тазалау клизмасын енгізу іс әрекетін енгізу
СД -202«Д»

ТАЗАРТУ КЛИЗМАСЫН ҚОЮ

Максаты: ішектің созылып-керіліп жиырылуын күшейту және нәжісті жібіту арқылы жуан ішектің төменгі бөлігіндегі нәжістен және желден босату.

Қолдану көрсетілімдері: іш қату, улану, босанар және операция жасар алдында, дәрілік және майлы клизмалар қою алдында, ас қорыту, зәр бөліну және кіші жамбас мүшелерін рентгенологиялық, эндоскопиялық зерттеу алдында.

Қарсы көрсетілімдері: асқазан немесе ішектен қан кеткенде, жуан ішек және анус аймақтарының жедел қабыну немесе ойық жара үдересінде, тік ішектің қатерлі ісігінде, ас қорыту мүшелеріне операция жасағаннан кейінгі бірінші күндерде, анус аймағындағы сызатта немесе тік ішектің түсуінде, қанаған геморройда.

Дайындаңыз: залалсыздандырылған: ұштықты, Эсмарх крушкасын, штативті, вазелинді, шпательді, қолғапты, мақта немесе дәке тампондарын, пинцетті, шылапшынды, дәрет ыдысын судно (егерде процедура палатада орындалатын болса), температурасы 20-22⁰С-дағы 1,5-2 литр суды, салфеткаларды, әжетханалық қағазды, су термометрін, клеенканы, жаялықты, клеенкалы алжапқышты, зарарсыздандыру ертіндісі бар ыдысты. Қауіпсіз жоюға арналған контейнерді (ҚЖАК).

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқасқа емшара барысы мен мақсатын түсіндіріңіз, оның келісімін алыңыз.
2. Науқасты кермемен (ағаш рамаларға матаны керіп жапсырған қапсырмалы шымылдық) қоршаңыз (егерде емшара палатада орындалса).
3. Халатты, масканы, клеенкалы алжапқышты киіңіз.
4. Гигиеналық деңгейде қолыңызды тазартыңыз, қолғапты киіңіз.
5. Эсмарх крушкасына 20-22⁰С температурасындағы 1,5-2 л суды құйып, қысқышты жабыңыз.
6. Науқастың дене деңгейінен 1 метр биіктік штативке кружканы іліңіз, оған ұштықты кигізіңіз, оның ұшына вазелин майын жағыңыз.
7. Резеңке түтіктегі қысқышты ашып, аз мөлшерде суды шығарыңыз, онымен бірге ауа шығады, қысқышты жабыңыз.
8. Кушетка жанына еденге шылапшынды қойыңыз.
9. Кушетка үстіне клеенканы шылапшынға қарай салбыратып төсеңіз, оның үстінен жаялықты төсеңіз.
10. Кушетканың шетіне науқасты сол жақ қырымен жатқызып, оның оң аяғын тізе буынынан бүгіп, кішкене ішіне қарай келтіріңіз, ал сол аяғы кушетка бойымен созылған болуы керек.
11. Сол қолдың I және II саусақтарымен бөкселерді ажыратып, ал оң қолмен абайлап жеңіл айналмалы қозғалыспен ұштықты анус тесігіне енгізіп, оны тік ішекке қарай жылжытып, ең алғаш 3-4 см кіндік бағыты бойынша, сосын омыртқа жотасына қатарластыра отырып 8-10 см тереңдікке енгізіңіз.
12. Қысқышты ашып, су ішекке ақырын ене бастағанда науқасты ішпен терең дем алуын сұраныз (егерде су ішекке түспесе, онда кружканы жоғары көтеріп, ұштықтың қалпын өзгертіңіз), ішекке судың жылдам түсуі ауыр сезінуді болдырады, егерде нәтижесі болмаса, ұштықты шығарып алып, ауыстырыңыз.
13. Су ішекке енгеннен кейін (ішекке ауа түспес үшін, кружканың тар түбінде су қалуы керек) қысқышты жауып, ептеп айналмалы қозғалыспен ұштықты шығарып алыңыз.
14. Науқасты шалқасынан жатуын, тереңірек дем алуын және нәжісті жақсы сұйылту үшін 5-10 минуттай суды ішекте ұстауын сұраңыз.
15. Егерде емшара палатада орындалса, науқасқа дәрет ыдысын (судноны) беріңіз немесе унитазға дейін апарыңыз.
16. Анус тесігінің айналасын тазартыңыз.
17. Қолданылған ұштықты ыдыстағы зарарсыздандыру ертіндісіне салыңыз.
18. Клеенкалы алжапқышты, халатты, қолғапты, масканы шешіңіз.

19. Қолыңызды жуып, кептіріңіз. Салфеткаларды, қолғапты қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.

Ескерту:

- тазарту клизмасы нәтижелі болғанын санауға болады: егерде 5-10 минут аралығында сумен бірге мол нәжіс көп мөлшердегі желмен (газбен) бөлініп шығады;
- агониялық іш қатуда судың температурасы $12-20^{\circ}\text{C}$ -дан төмен болмауы қажет, ал спастикалық – жоғары ($37-42^{\circ}\text{C}$ -қа дейін), іш қатуда – $20-25^{\circ}\text{C}$;
- егерде науқас нәжісі аз мөлшерде гек сумен ішекті босатса, онда науқасты дәрігер қарағаннан кейін клизманы қайтадан қайталау қажет.

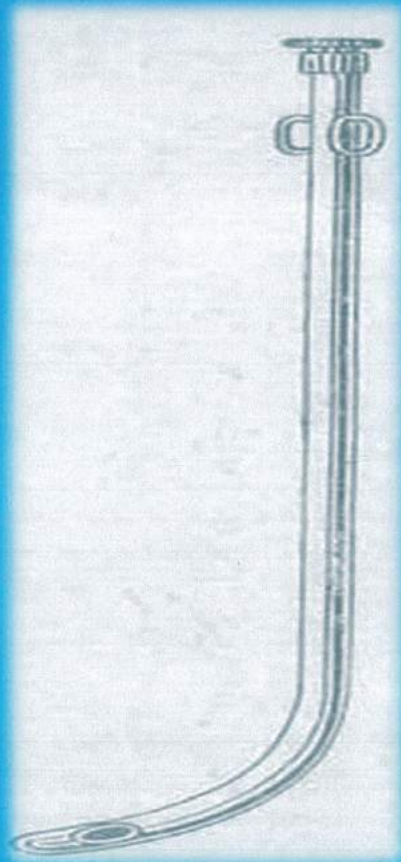
Тақырыбы: Катетер Фолея

Алматы 2016

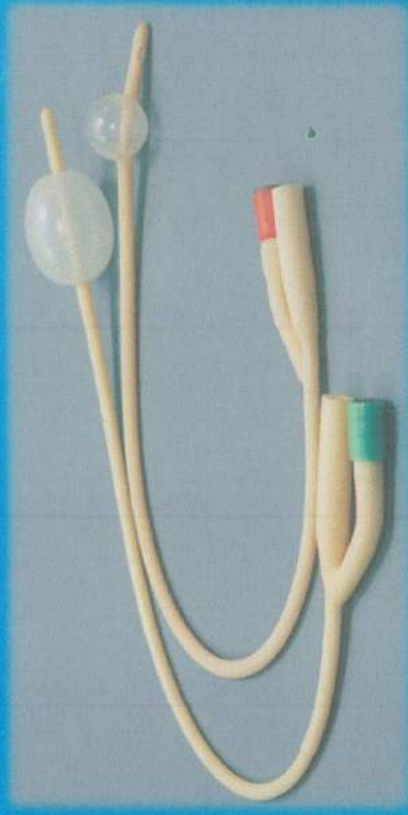

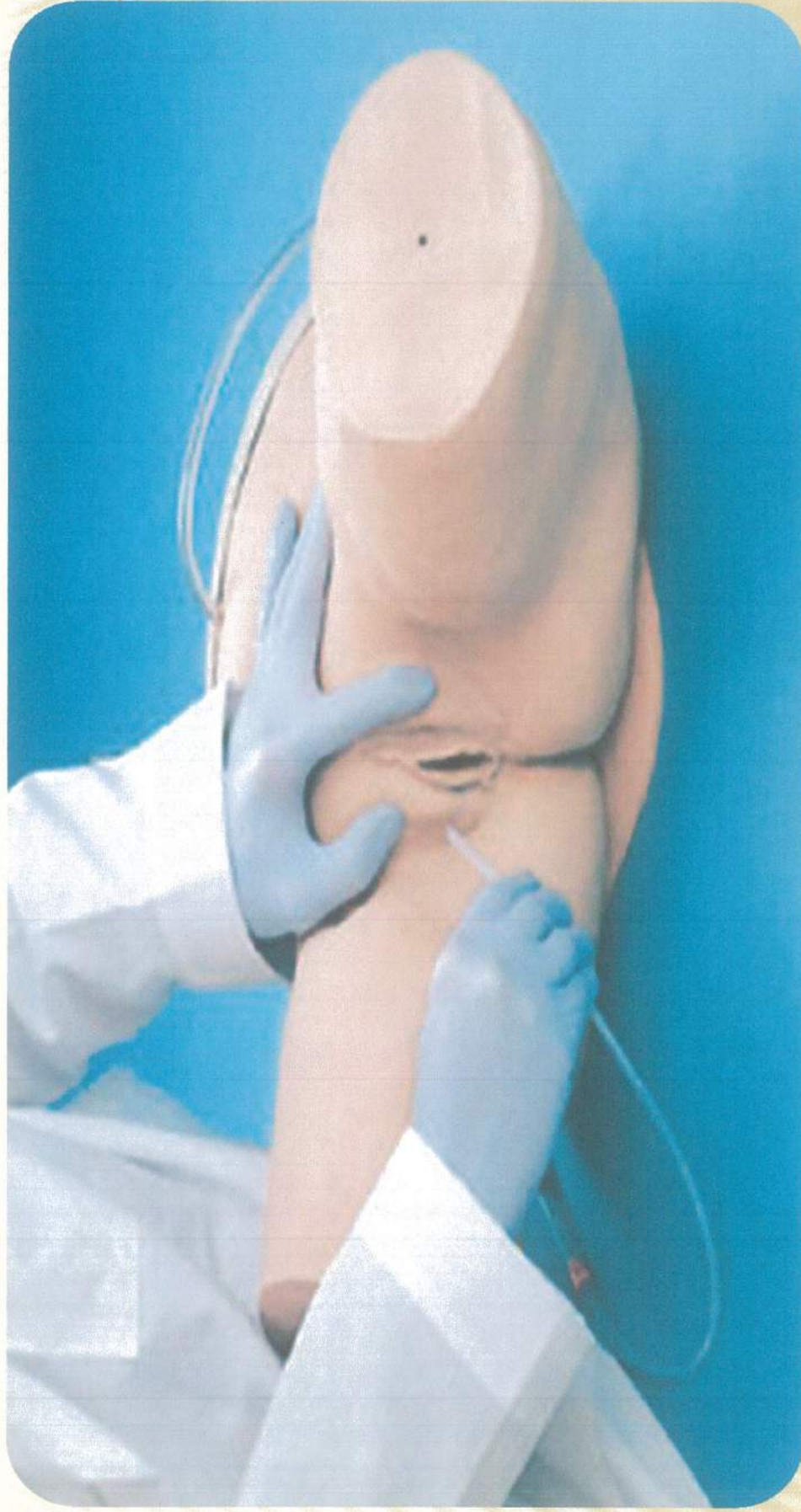
Катетер Фолей -
Қуықтан зәр шығару
үшін пайдаланылатын
резенке түтік, шығып
кетпес үшін ұш
жағында баллоны бар

Қатты
(металлдан)

Жұмсақ(резина
дан , плас.мат.)

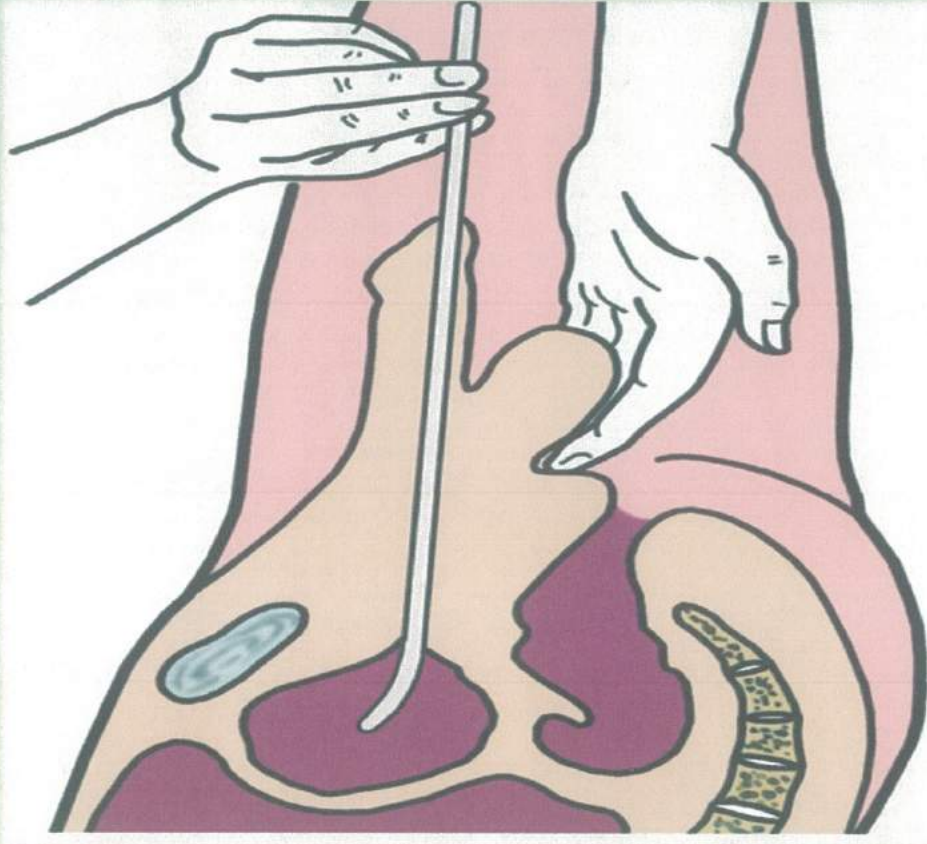

**Катетерді енгізу әдісі – катетеризация
деп аталады .**

Мақсаты :

Қуықтағы несепті
дер кезінде шығару ,
табиғи қалыпты
несеп шығаруды
қайта қалпына
келтіру , қуықты жуу

Қолдану көрсетілімдері

Жедел және созылмалы зәр бөлінудің тоқтауы, қуықты жуу және оған дәрілік ерітінділер енгізу, опперциядан кейінгі кезең, эндоскопиялық зерттеу алдында, клиникалық және бактериологиялық зерттеуге зәр алу, қалдық зәрді алу.

Катетер Фолеяны әйел адамға енгізу іс әрекеті СД -203«Д»

ӘЙЕЛДЕРДІҢ ҚУЫҒЫН КАТЕТЕРЛЕУ

Мақсаты: қуықтағы несепті дер кезінде шығару, кейіннен қалыпты табиғи несеп шығаруды қайта қалпына келтіру, қуықты жуу.

Қолдану көрсетілімдері: жедел және созылмалы зәр бөлінудің тоқтауы, қуықты жуу және оған дәрілік, рентгенконтрастық ертінділерді енгізу, несептік және жыныс жүйелеріне операциядан кейінгі кезең, зәр бөліну мүшелерін эндоскопиялық зерттеу алдында, клиникалық және бактериологиялық зерттеуге зәрді алу, қалдық зәрді анықтау.

Қарсы көрсетілімдері: уретраның (үрпінің) жарылуы, жедел уретрит, простатит, эпидидимит, гематурия, зәр шығару каналының тарылуы, простата ісігі, зәр шығару каналының жедел қабынуы.

Асқынулар: уретралды қызба, уретраның, қуықтың шырышты қабығының зақымдануы, асептика ережесін сақтамағанда жұқпалы ауруларды енгізу.

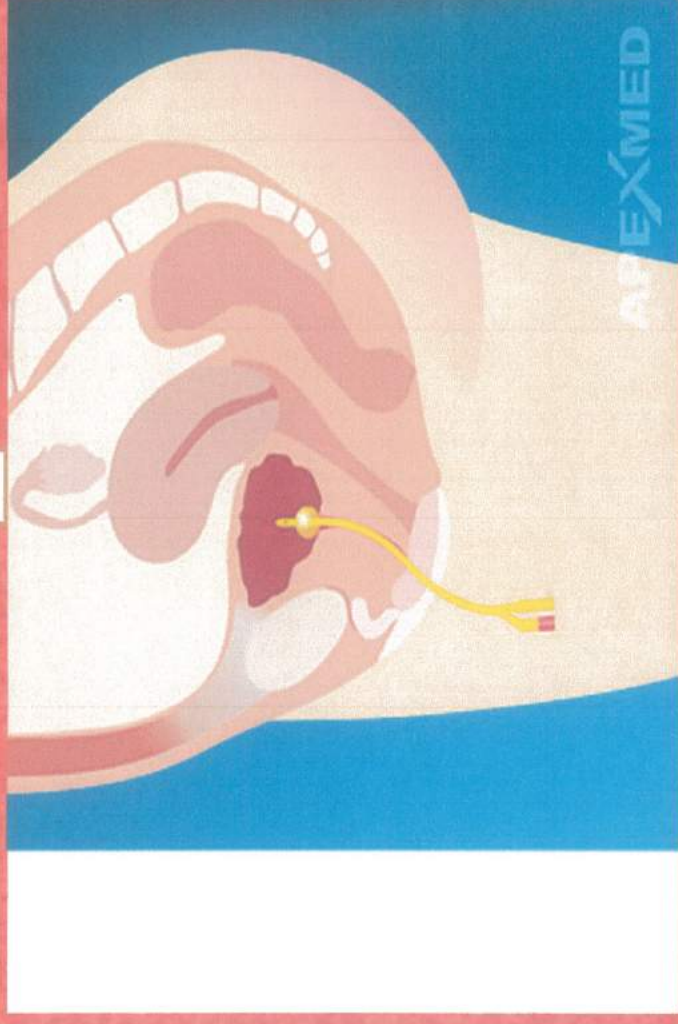
Дайындаңыз: залалсыздандырылған катетерді, 2 дана анатомиялық пинцеттерді, корнцангті, лотокты, салфеткаларды, 2 дана қолғапты, вазелин майын, 1:5000 фурацилин ерітіндісін, несеп жинайтын ыдысты, зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысты, астына төсейтін клеенканы, жаялықты, кермені, науқастың жыныс мүшелерін жууға арналған құрал-жабдықтарды, қауіпсіз жоюға арналған контейнерді.

Іс-әрекет алгоритмі:

1. Науқаспен өз-ара сенімді қарым-қатынасты орнатыңыз.
2. Науқасқа емшараның мақсаты мен барысын түсіндіріп, оның келісімін алыңыз.
3. Науқасты кермемен оңашалаңыз.
4. Науқасты арқасына жатқызыңыз: тізесінен бүгілген екі аяғын жан-жаққа аздап қана ажыратқан.
5. Бөксе астына клеенканы, оның үстінен жаялықты төсеңіз. Судноны беріңіз.
6. Гигиеналық деңгейде қолды тазартыңыз, оларды 70% спиртте суландырылған мақта шариктерімен өңдеңіз, тырнақ пластинкаларын 1% спиртелген йод ерітіндісімен тазартыңыз. Қолғапты киіңіз.
7. Науқастың жыныс мүшелерін жууға арналған құрал-жабдықтарды дайындаңыз (қара: халі ауыр әйелдердің жыныс мүшесін жуу іс-әрекетін) жүргізіңіз.
8. Катетерлеуге қажетті құрал-жабдықтарды дайындаңыз.
9. Залалсыздандырылған қолғапты киіңіз.
10. Сол қолдың I және II саусақтарымен үлкен және кіші жыныс еріндерін ажыратыңыз, зәр шығаратын түтіктің сыртқы тесігін ашыңыз.
11. Фурацилин ерітіндісіне суландырылған дәке салфеткасын пинцетпен алып, оң қолыңызға ұстаңыз.
12. Несеп шығатын тесікті антисептикалық ерітіндімен тазалаңыз, кіші жыныс еріндерінің арасын жоғарыдан төмен қарай қимыл жасап жуыңыз.
13. Дәке салфеткасын ауыстырып, фурацилин ерітіндісімен суландырылған дәке салфеткасын несеп шығатын каналдың тесігіне 1 минуттай басып ұстаңыз.
14. Қолданылған дәке салфеткаларын қауіпсіз жоюға арналған контейнерге, пинцетті зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысқа салыңыз. Пинцетті ауыстырыңыз.
15. Оң қолдағы пинцетпен жұмсақ резеңке катетердің түмсық (домалақ бітеу) ұшынан 7-8 см қашықтықта қаламсап сияқты қылып ұстаңыз.
16. Катетердің сыртқы ұшын алақан үстінен айналдырып алып, оң қолдың IV-ші, V-ші саусақтарының арасына қысып ұстаңыз.
17. Катетердің тұйық жағына залалсыздандырылған вазелин майын «қюю» әдісімен құйыңыз.
18. Сол қолмен жыныс еріндерін ажыратып, оң қолмен абайлап катетерді несеп шығатын каналға 4-6 см ұзындыққа несеп шыққанша енгізіңіз.

19. Катетердің бос ұшын зәр жинайтын ыдысқа салыңыз.
20. Пинцетті зарарсыздандыру ерітіндісіне салыңыз.
21. Зәр бөлінуі аяқталғаннан бұрын катетерді шығарыңыз, сол қасағаның үстінен іштің алдыңғы бетін қолыңызбен басыңыз. Катетерден шығарғаннан соң зәр ағымы зәр шығаратын каналды жуады (несеп жолын табиғи жолмен шайып өтеді).
22. Зарарсыздандыру ерітіндісі бар ыдысқа катетерді салыңыз.
23. Қолғапты шешіңіз. Қолғапты, сүрткілерді мақта шариктерін қауіпсіз жоюға арналған контейнерге салыңыз.
24. Қолыңызды жуып, кептіріңіз.
25. Науқасқа физикалық және психикалық тыныштықты қамтамасыз етіңіз.

Тізесінен бүгілген екі аяғын
ажырату .

Астына
клеенка
төсеп,
жаялық
төсеу.
судна
беру.

Жыныс
мүшесін жуу іс
өрекетін
жүргізу .

Асептика ережесін сақтау: қолды
тазарту, қолғап кию ,керекті
жабдықтар дайындау .

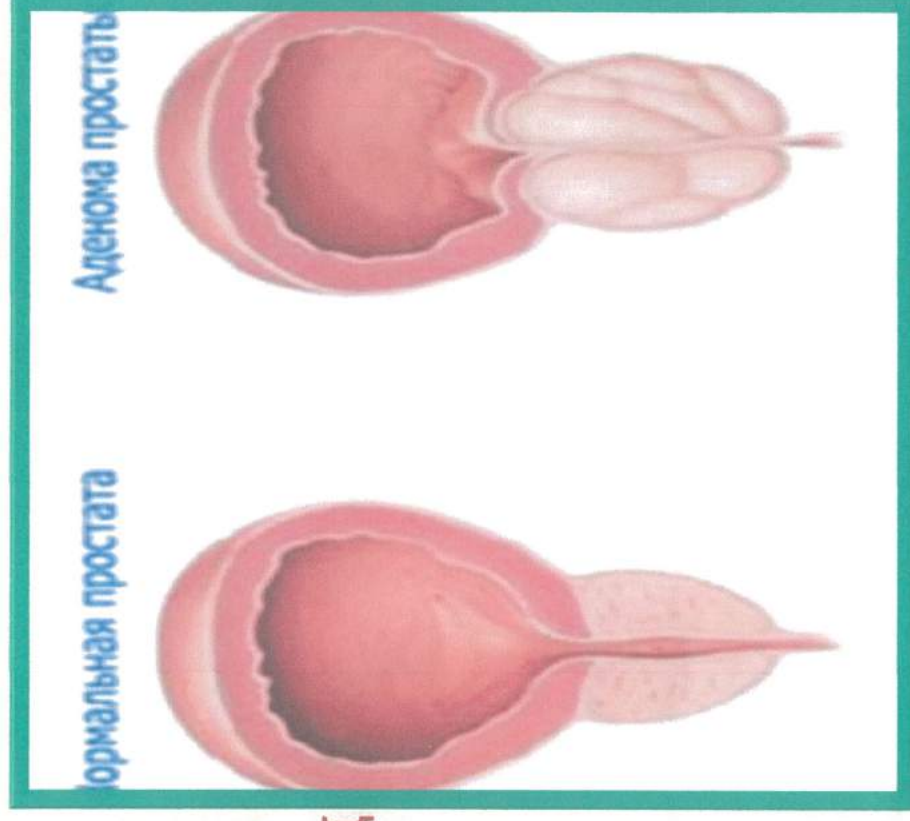

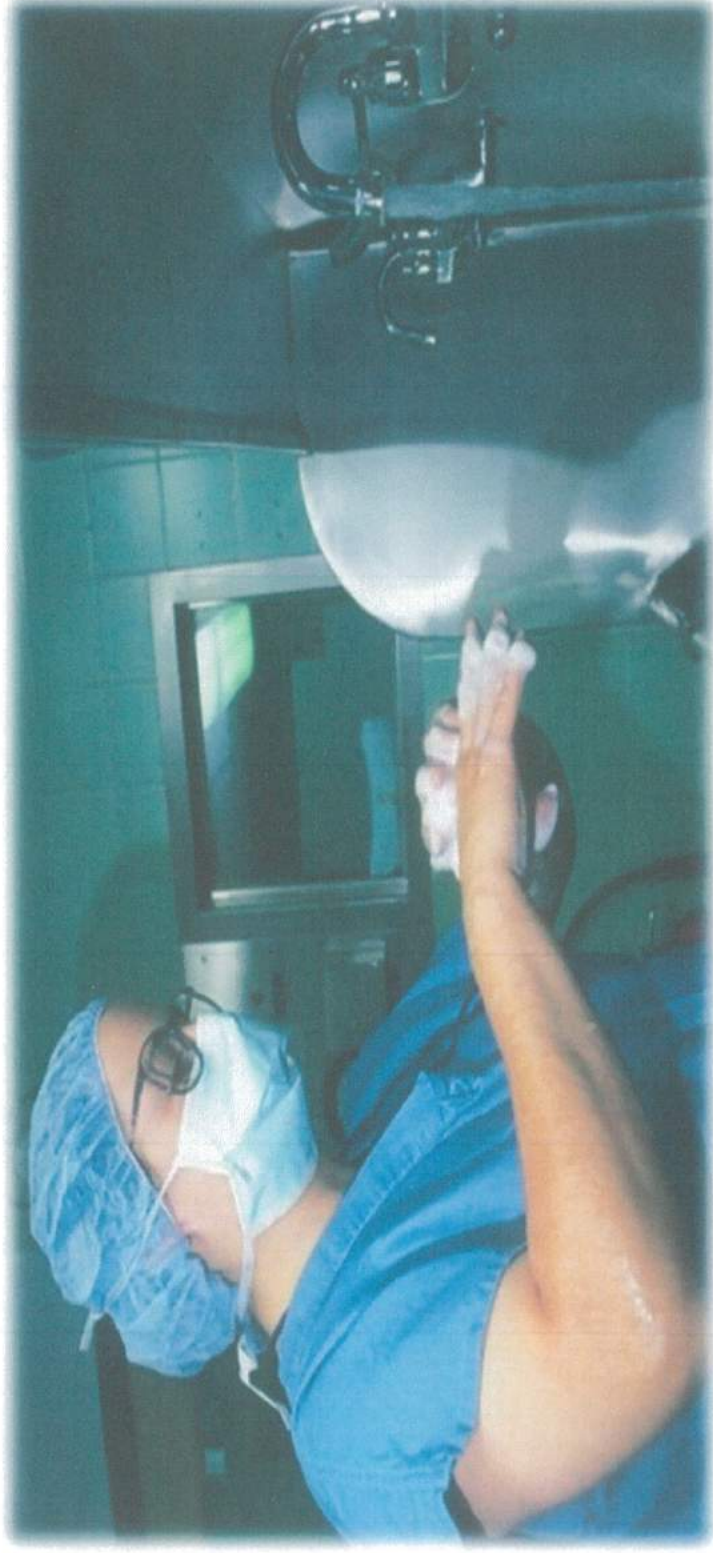

Қарсы көрсетілімдері

Үрпінің жарылуы ,
простатит , гематурия ,
зәр шығару каналының
тарылуы , простата
ісігі, зәр шығару
каналының жедел
қабынуы .

Асқынулар

Уретральді қызба, қуықтың шырышты қабығының зақымдануы , асептика ережесін сақтамағанда жұқпалы ауруларды енгізу .